

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **Z. L.**, zast. JUDr. Ing. Jakubem Backou, advokátem, se sídlem Hládkov 701/4, Praha 6, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy**, se sídlem Kaplanova 2055/4, Praha 4, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 11. 2020, č. j. KRPA-284041-12/ČJ-2020-000022-ZZC, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 28. 1. 2021, č. j. 13 A 72/2020 - 52,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovenému zástupci žalobce advokátovi JUDr. Ing. Jakubu Backovi **s e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši 4.114 Kč. Tato částka bude zástupci žalobce vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

I. Shrnutí předcházejícího řízení

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 4. 11. 2020, č. j. KRPA-284041-12/ČJ-2020-000022-ZZC, podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zajistila žalobce za účelem správního vyhoštění, přičemž dobu zajištění stanovila na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody žalobce.

[2] Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) rozsudkem ze dne 28. 1. 2021, č. j. 13 A 72/2020 - 52, žalobu proti rozhodnutí žalované zamítl.

[3] V odůvodnění rozsudku městský soud nejprve uvedl, že žalobce na území České republiky pobýval neoprávněně, jelikož mu bylo rozhodnutím žalované ze dne 8. 10. 2020, č. j. KRPS-250613-20/ČJ-2020-010025, uloženo správní vyhoštění a zároveň stanovena doba, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie, v délce jednoho roku. Uvedené rozhodnutí nabylo právní moci dne 20. 10. 2020, avšak žalobce neučinil žádná opatření k opuštění území České republiky, nýbrž v zemi dále pobýval. Existovalo tak značné riziko zmaření jeho správního vyhoštění a dalšího setrvání v České republice. Na výše uvedeném nemohlo ničeho změnit ani tvrzení žalobce, že zabloudil a po dobu jednoho měsíce nemohl najít příslušný zastupitelský úřad. Takové tvrzení vzhledem k věku žalobce i jeho schopnosti například prostřednictvím využití moderních technologií vyhledat předmětný úřad městský soud vyhodnotil jako účelové.

[4] Ve vztahu k využití zvláštních opatření podle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců městský soud odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2019, č. j. 7 Azs 144/2019 - 19, a konstatoval, že se žalovaná v posuzovaném případě zabývala otázkou uložení těchto zvláštních opatření dostatečně. V odůvodnění svého rozhodnutí totiž konkrétně ke každému ze zvláštních opatření vyjmenovaných v § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců uvedla, z jakých důvodů jejich uložení nebylo možné. Konkrétně pak žalovaná poukázala na skutečnost, že žalobce neměl na území České republiky žádné povolení k pobytu ani hlášenou adresu, nedisponoval ani žádným majetkem či finančními prostředky a v zemi nežili žádní jeho rodinní příslušníci.

[5] Podle městského soudu tak závěry žalované sice vycházely zejména ze skutečnosti, že žalobce na území České republiky setrval i po vykonatelnosti rozhodnutí o jeho správním vyhoštění, žalovaná se však zabývala zcela individuálně také všemi relevantními okolnostmi případu, přičemž v této souvislosti městský soud odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2017, č. j. 5 Azs 294/2016 - 18. Městský soud uzavřel, že v posuzovaném případě nebylo uložení zvláštních opatření podle § 123b zákona o pobytu cizinců možné, žalobce navíc nerespektoval pravomocné a vykonatelné rozhodnutí o jeho správním vyhoštění a neměl snahu z území České republiky vycestovat.

II. Obsah kasační stížnosti

[6] Proti tomuto rozsudku městského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou blanketní kasační stížnost, v níž označil důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[7] V jejím doplnění, jež Nejvyšší správní soud obdržel v zákonné měsíční lhůtě, stěžovatel namítl, že městský soud ve shodě s žalovanou nesprávně vyhodnotil možnost uložení zvláštních opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců. Vůbec totiž nezohlednil očividnou připravenost stěžovatele s žalovanou spolupracovat a do jeho vlasti vycestovat, jakmile to bude možné. Zdůraznil, že se na území České republiky po vykonatelnosti rozhodnutí o jeho správním vyhoštění nacházel pouze z důvodu obtíží při obstarávání potřebných dokumentů, což svědčí o jeho ochotě vycestovat dobrovolně na Ukrajinu. Stěžovateli by tak stačilo, pokud by mu žalovaná poskytla potřebnou asistenci, a to například opatřením průjezdních víz či zprostředkováním kontaktu s neziskovou organizací. Zajištěním stěžovatele tak bylo zasaženo do jeho osobní svobody, a to i přes situaci, kdy se před výkonem správního vyhoštění nijak neskrýval.

pokračování

[8] Smyslem zavedení institutu zvláštních opatření je podle stěžovatele zároveň implementace čl. 15 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. 12. 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, na což ostatně Nejvyšší správní soud upozornil již v rozsudcích ze dne 7. 12. 2011, č. j. 1 As 132/2011 - 51, a ze dne 28. 3. 2012, č. j. 3 As 30/2011 - 57, č. 2641/2012 Sb. NSS. Paušalizované rozhodování ve věcech jednotlivých skupin zajišťovaných cizinců tak podle stěžovatele nelze připustit. Stěžovatel dále odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2016, č. j. 5 Azs 20/2016 - 38, č. 3559/2017 Sb. NSS, podle něhož není přípustná praxe správních orgánů, při níž je automaticky uložení zvláštních opatření vyloučeno, nevycestoval-li cizinec po právní moci rozhodnutí o právním vyhoštění z území České republiky. V posuzovaném případě vzhledem k uvedenému tak neměla žalovaná automaticky přistoupit k nejprísnejším možným opatřením spočívajícím v zajištění stěžovatele a vyloučit tak uložení zvláštních opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců, pokud stěžovatel o svém nelegálním pobytu v zemi nevěděl, v důsledku čehož absentoval také jeho případný záměr v České republice i nadále setrvat.

[9] S ohledem na tyto skutečnosti stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soudu i rozhodnutí žalované zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení.

[10] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení kasační stížnosti

[11] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Přitom neshledal vady uvedené v § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Stěžovatel v kasační stížnosti odkázal na důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., podle něhož kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

[12] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[13] Podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců *policie je oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, cizinec nevycestoval z území v době stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění.*

[14] Podle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců *zvláštním opatřením za účelem vycestování cizince z území (dále jen „zvláštní opatření za účelem vycestování“) je a) povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly, b) složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním (dále jen „finanční záruka“) cizincem, kterému je zvláštní opatření za účelem vycestování uloženo; peněžní prostředky za cizince*

může složit státní občan České republiky nebo cizinec s povoleným dlouhodobým anebo trvalým pobytem na území (dále jen „složitel“), c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době policií stanovené, nebo d) povinnost cizince zdržovat se v místě určeném policií a ve stanovené době být v tomto místě přítomen za účelem provedení pobytové kontroly. Podmínky složení finanční záruky pak upravuje § 123c téhož zákona.

[15] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou stěžovatele, že v posuzovaném případě žalovaná automaticky vyloučila uložení zvláštních opatření podle § 123b zákona o pobytu cizinců pouze na základě neoprávněného pobytu stěžovatele na území České republiky po vykonatelnosti rozhodnutí o správním vyhoštění. Nezabývala se tak dostatečně individuálně všemi relevantními okolnostmi případu, v důsledku čehož postupovala v rozporu se závěry formulovanými mimo jiné v judikatuře Nejvyššího správního soudu.

[16] Lze souhlasit s názorem stěžovatele, že relevantní judikatura Nejvyššího správního soudu vylučuje paušalizované rozhodnutí o nemožnosti uložit cizinci zvláštní opatření. Žalovaná však v posuzovaném případě vycházela zejména ze skutečnosti, že stěžovatel nerespektoval uložené správní vyhoštění a nevycestoval z území České republiky ve lhůtě stanovené v pravomocném rozhodnutí. Z nálezu Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 10/08, ohledně ustanovení § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců současně vyplývá, že „*uvedené ustanovení je reakcí na vážná bezpečnostní rizika a má zajistit, aby cizinci, kteří na území České republiky pobývají v rozporu s jejím právním řádem a čekají na výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, nemohli zmařit účel správního vyhoštění a aby území opustili co nejdříve. Uvedené ustanovení zakotvuje oprávnění policie, neukládá jí však povinnost tímto způsobem postupovat. To znamená, že je na uvážení policie, zda v konkrétním případě dospěje ke závěru, že je dána důvodná obava, že by cizinec svým pobytem na území České republiky mohl ohrozit bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo mařit anebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, a rozhodnout o zajištění cizince.*“ Také podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016 - 38, č. 3559/2017 Sb. NSS, existují určité typové případy, kdy je užití zvláštních opatření v zásadě vyloučeno, mezi něž patří i situace, kdy cizinec nerespektuje pravomocně uložené správní vyhoštění a z území České republiky nevycestuje. V rozhodnutí o zajištění cizince však přesto musí žalovaná s ohledem na konkrétní specifika a poměry osoby cizince vycházet z konkrétního jednání cizince a posoudit jeho věc v souladu se zásadou individualizace.

[17] V posuzovaném případě z relevantních skutkových okolností vyplývá, že stěžovatel neuvedl adresu pobytu, kde by se zdržoval v případě uložení zvláštních opatření podle § 123b odst. 1 písm. a) a d) zákona o pobytu cizinců. Zároveň žalované sdělil, že nemá žádné peněžní prostředky pro složení finanční záruky podle § 123b odst. 1 písm. c) téhož zákona. Skutečnost, že si stěžovatel nepamatoval ani adresu jeho pobytu v České republice, dále vyloučila možnost uložení zvláštního opatření podle písm. b) téhož ustanovení, jelikož nebylo jasné, na jaké adrese by se stěžovatel zdržoval. Všemi uvedenými okolnostmi se přitom žalovaná v odůvodnění svého rozhodnutí řádně zabývala, následně tak učinil také městský soud.

[18] Nejvyšší správní soud proto nepřisvědčil námitce stěžovatele, že žalovaná rozhodla o jeho zajištění zcela automaticky jen na základě jeho nerespektování předchozího správního vyhoštění. Naopak z rozhodnutí žalované i rozsudku městského soudu vyplývá, že uložení zvláštních opatření podle § 123b zákona o pobytu cizinců by nebylo účelné, jelikož stěžovatel by nebyl vůbec schopen splnit v nich uložené povinnosti.

[19] Stěžovatel dále namítl, že v rozhodnutí žalované ani městského soudu nebyla vůbec zohledněna jeho ochota spolupracovat s žalovanou a vycestovat zpět do vlasti, přičemž na území České republiky se nadále zdržoval pouze z důvodu obtíží při obstarání potřebných dokumentů.

pokračování

Ani této námitce stěžovatele však Nejvyšší správní soud nemohl přisvědčit. Dospěl-li totiž výše k závěru, že uložení zvláštních opatření nebylo možné, na uvedeném závěru nemohlo ničem změnit ani tvrzení stěžovatele, že byl ochoten s žalovanou spolupracovat. Uvedené platí tím spíše, pokud žalované nesdělil adresu jeho pobytu v České republice, resp. pokud uvedl, že si ji nepamatuje. Žalovaná tak nemohla stěžovateli uložit zvláštní opatření podle § 123b odst. 1 písm. a), b) a d) zákona o pobytu cizinců, pokud neznala adresu, na níž by se stěžovatel zdržoval. Jak již bylo výše zmíněno, stěžovatel zároveň nedisponoval dostatečnými peněžními prostředky, ani neměl v zemi žádné blízké osoby, aby mohl složit finanční záruku. Uložení zvláštního opatření podle § 123b odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců tak nepřicházelo v úvahu.

[20] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud ve shodě s městským soudem konstatuje, že žalovaná zohlednila všechny skutkové okolnosti posuzovaného případu, přičemž se řádně zabývala také otázkou možného uložení zvláštních opatření podle § 123b zákona o pobytu cizinců. Vzhledem k předchozímu nerespektování uloženého správního vyhoštění stěžovatelem zároveň existovala důvodná obava zmaření výkonu jeho správního vyhoštění. Uložení zvláštních opatření by tak nebylo účinné ani dostačující. Stěžovatel by navíc takto uložená zvláštní opatření nebyl schopen plnit.

[21] Nejvyšší správní soud závěrem doplňuje, že tvrzení stěžovatele o jeho nevědomosti o tom, že na území České republiky pobýval neoprávněně, se nezakládá na pravdě. Jak již uvedl městský soud v odůvodnění napadeného rozsudku, stěžovateli bylo rozhodnutím žalované uloženo správní vyhoštění. Uvedené rozhodnutí nabylo právní moci dne 20. 10. 2020, kdy si jej stěžovatel osobně převzal, což ostatně potvrdil při výslechu konaném dne 4. 11. 2020. Stěžovatel si tak musel být vědom své povinnosti do sedmi dnů ode dne nabytí právní moci předmětného rozhodnutí opustit území České republiky. Takto však neučinil a v zemi setrval i přesto, že o neoprávněnosti svého pobytu musel vědět.

[22] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že žalovaná rozhodovala na základě řádně zjištěných skutkových okolností případu, které následně správně při svém rozhodování zohlednila. Důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. tak nebyl naplněn.

IV. Závěr a náklady řízení

[23] S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl. Současně podle § 60 odst. 1 věty první a § 120 s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatel v něm neměl úspěch a žalované v něm nevznikly žádné náklady přesahující rámec její běžné úřední činnosti.

[24] Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 1. 12. 2020, č. j. 13 A 72/2020 - 16, byl stěžovateli ustanoven zástupcem advokát JUDr. Ing. Jakub Backa. Toto zastoupení trvá i v řízení o kasační stížnosti, v němž advokátu náleží mimosmluvní odměna a hotové výdaje, které platí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Odměna za zastupování advokátem v řízení o kasační stížnosti byla určena podle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), a to za jeden úkon právní služby poskytnutý stěžovateli v řízení o kasační stížnosti (sepsání kasační stížnosti) ve výši 3.100 Kč. Náhrada hotových výdajů (režijní paušál) činí podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu 300 Kč za tento jeden úkon právní služby. Zástupce

stěžovatele je plátcem daně z přidané hodnoty, a proto součástí nákladů tvoří rovněž tato daň ve výši 714 Kč, tj. 21 % z částky 3.400 Kč (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování stěžovatele v řízení o kasační stížnosti v celkové výši 4.114 Kč bude ustanovenému zástupci vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. června 2021

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu